

С. 12

Міністерство освіти України
Запорізький орган "Знання" машинобудівний інститут
ім. П.Я.Тубаро

*Сучасні проблеми
Знання
Машинобудування*

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ
ІНЖЕНЕРНИХ КАДРІВ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

18-20 ТРАВНЯ 1993 р.

Запоріжжя - 1993

Міністерство освіти України
Запорізький машинобудівний інститут

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ
ІНЖЕНЕРНИХ КАДРІВ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

18-20 ТРАВНЯ 1993 р.

Запоріжжя - 1993

СУСПІЛЬНІ НАУКИ: ЗА І ПРОТИ?

Черноморденко І.В.

/Київський інженерно-будівний інститут/

Суспільству, яке сьогодні поглинуло проблемою вирішення економічних та політичних питань і задач, "бракує часу" приділяти увагу проблемі гуманізації вищої освіти. Ця болюча проблема торкається особливо вузів технічного профілю. На превеликий жаль, хибна практика скорочення кількості учбового часу, /а тим самим і кількості кваліфікованих викладачів/, відведеного суспільним дисциплінам, в таких вузах продовжується до теперішнього часу.

Природно, перед нами виникають питання... За яких умов процес гуманізації суспільних відносин взагалі, і особливо у студентській молоді, буде спроможний проявитися як потреба в гуманітарних знаннях? А чи існує взагалі така потреба?

Трьохрічний досвід роботи соціологічної групи КІБІ свідчить, що більшість студентів /80%/, аспірантів /91%/, та викладачів технічних дисциплін /56%/, вважають за доцільне не тільки викладати існуючих уже гуманітарних дисциплін в колишньому обсязі, але і вболівати за введення нових - соціальної психології, логіки, маркетингу, менеджменту тощо.

На нашу думку, технічний спеціаліст з дипломом про вищу освіту повинен бути не тільки носієм знань в області техніки, але і готовим взяти участь у вирішенні керівницьких задач, а для цього, щонайменше, потрібно знання людської психології, впливу культурних цінностей на поведінку людей в сфері виробничої діяльності.

В зв'язку з цим всі гуманітарні кафедри технічних вузів України можуть і повинні приймати активну участь, не дивлячись на складні обставини, в підготовці не тільки етично та естетично нальотурних людей, але і людей, котрі зможуть керувати соціальними процесами на виробництві.

Гадаємо, що такий напрямок буде не тільки збагачувати особистість знаннями, а це той шлях, йдучи по якому, ми матимемо, як результат, особистість, яка буде спроможна не тільки скористатися загальнолюдськими цінностями, а й збагатити їх і передати нащадкам.

Суспільство, яке не усвідомлює необхідності гуманізації суспільних відносин взагалі, - приречене!

З М І С Т

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

КРАСНОКУТСЬКИЙ П.Г. Шляхи удосконалення підготовки інженерів в сучасних умовах.....	3
ПАПАШЕВ О.Х. Сучасні вимоги тримисловості до інженерів...	5
ПЕРЕГРІН Г.Р. Компоненти і зміст інженерних знань.....	6
МАРИГОДОВ В.К. Формування творчої особистості сучасного спеціаліста на основі "демотних" операторів.....	7
ІВАЩЕНКО Ю.В. Проблема інтенсифікації процесу підготовки інженерних кадрів, теоретичний аспект.....	8
МІЩИК Л.І. Здатність спеціаліста до саморозвитку як передумова професійної творчості.....	9

I. ГУМАНІЗАЦІЯ ТА ГУМАНІТАРИЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ВОЛЧЕНКО А.В. Про два підходи до ідейно-політичного змісту гуманітаризації інженерної освіти.....	11
ЧЕРНОМОРДЕНКО І.В. Суспільні науки: за і проти.....	12
КОВАЛЬОВА О.В., ГРЕЧКО І.В. Гуманітаризація інженерної освіти при вивченні суспільно-політичних наук.....	13
МІШКОВ В.А. Гуманітаризація вищої освіти і виховна робота	14
СКОРОХОД Н.М. Роль техноструктури та освіти у сучасних соціальних системах.....	15
МАРТИНЮК А.М., МАРТИНЮК М. Економічна освіта і гуманізація виробничих стосунків.....	16
ПАВЛИШ В.М., ЛЕВЧЕНКО Г.Г., ГРОЗНЕР Л.О. Гуманітаризація і комп'ютеризація навчального процесу як два аспекти проблеми підвищення якості освіти.....	17
ПАВЛЕНКО Ю.П. Гуманітаризація та активізація екологічної освіти на основі зв'язку навчального матеріалу з історією розвитку техніки.....	18
ГОЛОВА З.Р. Рефлексивна спрямованість у викладанні психології як умова розвитку творчої особистості педагога в умовах університету.....	18
ОСТАПЧУК В.С. Гуманістичні та демократичні засади у політичній надбудові України.....	19
БЕЛОУСОВА З.Г., ГАРОН Ю.А. Гуманітарна позиція викладача вузу.....	19

ДЕДКОВ М.В. Гуманізація і гуманітаризація вищої освіти та викладання суспільних наук.....	20
ЯСИР М.Д. Спецкурс з історії лібералізму в Україні та питання гуманізації навчального процесу.....	20
ЩЕРБІНА Т.П. Використання активних форм і методів навчання у викладанні гуманітарних дисциплін.....	21
КАТРИЧ В.П. Гуманізація та гуманітаризація вищої освіти і духовність.....	21
МАРЧЕНКО Л.М., СІРИК С.В. Викладання української мови як один із засобів гуманітаризації вищої освіти.....	22
ГОЛІВ В.Я. Валеологічні аспекти фізичного самовиховання студентів.....	22
ПОНЕДІЛКО В.Г. Робота у групах та формування нових якостей у студентів.....	23
ЛУЄНЕНЦЬ В.А. До питання зростання ролі економічної теорії у технічному вузі.....	23
САЛАШ М.П. Необхідність гуманізації технічної освіти.....	24
ЗАВІНОВСЬКИЙ О.Я., НОГІНА С.М. Удосконалення економічної освіти студентів на сучасному етапі.....	25
ЩЕРБАКОВА Т.А. Економічне мислення - важлива якість інженера.....	25
ГОЛІЩУК Н.П. Викладання іноземної мови у технічному вузі в контексті проблем гуманізації освіти.....	26
СОБОЛЕНКО К.М., ФЕДОРЧЕНКО В.І., ПІДЯЧА О.М. Гуманістичні аспекти формування світогляду майбутнього інженера.....	26
ВАРЯНИК В.Т. Про гуманітарну підготовку спеціалістів у технічному вузі.....	27
ВАРЯНИК В.Т., ІВЧЕНКО Ж.Д. Соціологія праці та управління в технічному вузі.....	27
САРАН Л.А., СМУРІЄНКО В.М. Гуманізація освіти в системі факультетів довузівської підготовки.....	28
ФЕДОРЕНКО Л.Г. До концепції виховної роботи у вузі в сучасних умовах.....	28
МУРАЧ Л.А., ПОЛЕЖАЄВА Н.А. Роль російської літератури в гуманітарній підготовці слухачів.....	29
ШИЖКАРЕНКО Е.М. Гуманітарна спрямованість лекційних курсів з технічних дисциплін.....	29
ВДОВЕНКО О.П. Підвищення гуманітарної культури - один з напрямків виховання сільськогосподарської технічної інтелігенції.....	30

ЛЕЗЕНКО Г.О., БАЄВСЬКА В.І., СУЛЄЙМАНОВА М.Г. Гуманізація навчально-виховного процесу при викладанні органічної хімії у вузі.....	31
ЗІНЧЕНКО В.І., МАМАЄВ Л.М. Деякі аспекти гуманітарної підготовки при вивченні курсу теоретичної механіки.....	32
ОНУДРІВЬКО Г.С., ОСИПЕНКО З.М. Науково-технічна термінологічна лексика в аспекті лінгвометодичних проблем гуманізації технічної освіти.....	33
БУГАСЬКО П.Т. До питання про гуманізацію навчання у вищій школі.....	34
ІВЧЕНКО Ж.Д. Ціннісна орієнтація майбутніх інженерів.....	34
ВОЛОДІН П.В. Проблема гуманізації вищої технічної освіти.....	35
ПЕРЕДЄЛА Н.Г. Роль іноземної мови в гуманітаризації процесу підготовки спеціалістів.....	36
ДМИТРИЄНКО В.С. Про роль іноземної мови у процесі формування гуманітарних знань.....	37
КЛОЧКО В.П. До формування гуманістичних засад навчально-виховного процесу у технічному вузі.....	38
ОРЛЕНКО Л.О. Місце і роль іноземної мови в процесі гуманітаризації вищої освіти.....	39
НОВІКОВ В.М. Гуманітарна компонента ефективної діяльності інженера.....	40
ШТОКАЛО М.Й., КОСТЕНКО Є.Є., ХРИСТІАНСЕН М.Г. Гуманізація навчально-виховного процесу на кафедрі аналітичної хімії в КІХП.....	41
ЗІРНІС І.В., КОВАЛЬОВ О.О. Проблеми гуманізації навчання і технічна освіта.....	42
МЕЛЧНИК А.А. Методологічні основи гуманітаризації інженерної освіти.....	43
ГОРОВИЙ А.Ф., РУТКОВСЬКИЙ Ю.А., МАРТИ'ОВА А.І. Значення природничих дисциплін у гуманітарній та гуманістичній підготовці у технічному вузі.....	44
ГУЗЕНКО Л.М., КРИЛОВА С.І. До питання гуманітарної освіти.....	45

2. ПРОГРЕСИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

ПЕРЕГРІН Г.Р. Система активних методів навчання.....	
ДУБРОВІН В.І. Проект програми курсу "Методи управління якістю".....	
ПЕТРУШОВ С.М., КОЗАЧИШЕН В.А., КУБИШКІН С.М. Активіза- ція навчання майбутніх фахівців за допомогою імітаційних моделей.....	
КАЗАКОВ Є.О., РАЗНОПОЛОВ О.М., НАЗАКОВА С.М. Науково- технічна творчість студентів - одна з складових підготовки фахівців у вищих учбових закладах.....	
БАШМАКОВА Л.І., ПОСПЕЄВА І.Є. Розвиток творчих здібно- стей у студентів при вивченні курсів ІП та КРЕС.	
ПОСПЕЄВА І.Є., БАШМАКОВА Л.І. Зацікавленість як основ- ний фактор підвищення ефективності процесу навчання.....	
АНІСИМОВА М.Ф. Активізація пізнавальної діяльності сту- дентів методом ділових ігор.....	
АРСЕНЬЄВА С.І. Використання активних методів навчання в курсовому проектуванні.....	51
ПЕТРИКІНА Р.Я., ПЕТРИКІН В.В., МАКАРЕНКО Г.С. Активіза- ція пізнавальної діяльності в процесі навчання.....	52
БЮСТАН С.К. Методика підготовки і проведення ситуаційних ділових ігор на практичних заняттях з історії України.....	52
КАЛАБІНА А.Ф., МАРІГОДО В.К., СЛОБОДЯНКО А.А. Пробл- ми моделювання педагогічного "парка" програми підготовки сучасних фахівців.....	53
ЗАВІНОВСЬКИЙ О.Я., ПАЛІЙ В.В. Індивідуалізація самостій- ної роботи студентів в учбовому процесі.....	54
КОЗАЧЕНКО С.І., ШЕВЧЕНКО Н.Ф. Ділова гра як засіб впро- вадження нових педагогічних технологій підготовки майбутніх інженерів.....	54
ШЕЙНО С.Г. Індивідуалізація навчання як засіб активіза- ції пізнавальної діяльності студентів.....	55
ЄВТУШЕНКО І.М., ПОЛЯНСЬКИЙ Г.О. Композиційний зріз сис- темного стилю мислення.....	56
ЄВТУШЕНКО І.М., КРИЩУК В.М., ТКАЧОВ Е.І., ПІЗА Д.М. Системне обґрунтування учбових проєктів з інформатики.....	56

БАРАНОВ О.О., ХАРЧЕНКО В.А. Методи інтенсифікації творчого вивчення при підготовці металознавців-термістів.....	57
ВОЛНОВ І.І., ШЕСТАКОВ І.А. Вдосконалення методики викладання ТМ.....	58
БЕЛІКСВ С.В., УШАКОВА Н.М., ДЕМЕНКО В.В. Конкурси за спеціальностями як важливий захід у науково-дослідній підготовці студентів.....	58
ПОНЕВЖКА В.Г., БСЛОЗЕРЦЕВА Л.Г. Нові методи і технології навчання інженерів у вузі: проблеми, перспективи.....	59
БСЛОЗЕРЦЕВА Л.Г. Індивідуальне проєктування як фактор підвищення рівня професійної підготовки студентів.....	60
РУЖКОВСЬКИЙ Ю.О., САМОЙЛОВ В.А., ПОПОВИЧ З.П. Система активного оволодіння спеціальності в Донбаському гірничо-металургійному інституті.....	61
ПЕТРОВА К.Я., КУЗНЕЦОВ С.О., ПРОНКІНА Л.І. Активізація пізнавальної діяльності студентів при вивченні економічної теорії.....	62
КОСІЄНКО В.Л. Розробка та дослід активного методу проведення заліку.....	63
КОВАЛЮВ А.Г., ШАЛОМЕСВ А.А. Методика викладання дисциплін, які стимулюють самотійну роботу студента з літературою.....	63
БІЛЕСКУН В.П. Про методичне та організаційне забезпечення активізації пізнавальної діяльності студентів.....	64
РУБАН Н.В. Активізація навчального процесу.....	65
РАДОВЕЦЬ Л.В., РОМОДАНОВА В.О., БІЛОУС Н.В. Учбове телебачення при читанні лекцій.....	66
ОНІЩЕНКО В.Ф., ПОЛЯНСЬКИЙ Г.О. Методологія придбання інженерних навиків з курсу ОРЕ.....	67
ОНІЩЕНКО В.Ф., ПОЛЯНСЬКИЙ Г.О. Використання ПЕОМ в лабораторному практикумі з курсу ОРЕ.....	67
САВЧЕНКО О.Д. Необхідність оптимізації обсягу технічної інформації в учбовому процесі з метою підготовки всебічно освіченого спеціаліста.....	68
БАРАНОВ О.О., АЛІМОВ В.І. Актуальні питання контролю знань студентів у формі письмового іспиту.....	69
ОНІЩЕНКО В.П., ФЕЛЬДМАН Є.Л. Підвищення якості учбового процесу на завершальній стадії загальнономеханічної підготовки інженерів-технологів.....	70
ПАРХОМЕНКО А.В., КОНОВАЛЬЧУК А.С. Наукові дослідження в індивідуальній роботі студентів.....	71

ВИСОЧІН В.О., ПОНОМАРЕНКО О.С. Особливості підготовки спеціалістів вищої школи в галузі технологічних дисциплін.....	71
КРИЩУК В.М., ХУЛОВКА Ю.Г. Консультативне керування самостійною та індивідуальною роботою студентів.....	72
ГАПОНЕНКО М.П. Свідоме і примусове в навчальному процесі вищої школи.....	72
ШТАНЬКО П.К., КУТЄПОВ Б.М. Наскрізне курсове проектування конструкторської та технологічної документації підприємства в навчальному процесі.....	73
КРИЩУК В.М., МУХЛИНІН П.П., ШИКАРЕНКО Е.М. Використання ЗАЛСВСЬКАЯ Л.Б., СМІСЛОВА В.А. Застосування ФВА у лабораторному практикумі і дипломному проектуванні.....	74
БАШМАКОВА Л.І., ПОСПЕЄВА І.Є. Особливості вивчення нормативно-технічної документації студентами конструкторських спеціальностей.....	74
ОНИЩЕНКО А.Н., ГОЛИНСЬКА Л.Р.О., ДОБРЖАНСЬКИЙ І.О. Вихідний контроль - засіб підвищення якості підготовки спеціалістів	75
ФЕДЕРЯКІН І.А., МАРТОВИЦЬКИЙ Л.М. Мультидисциплінарний аналіз - інструмент інженерних розробок.....	75
ПРУДЕНКО М.М., ВОРОБІЙОВА Н.І. Про один досвід індивідуального навчання при груповій його організації.....	76
РЯБОВ І.В. Розвиток у студентів навичок інженерної творчості.....	76
КАНОВ Л.М. Комплекс індивідуалізованих лабораторних робіт - прогресивний метод вивчення дисциплін електротехнічних циклів.....	77
ХАРЧЕНКО Б.І. Інтенсифікація учбового процесу у вузі.....	78
ЧЕРВОНИЙ Б.І. Використання наукових розробок для активізації навчального процесу в курсі "Прикладна механіка".....	79
СЕМІКІН В.С., ПРИСІДСЬКИЙ В.В., ОЖЕРЬЄВ Д.І. Студенту-заочнику - навчальний посібник з хімії.....	80
ГЕТЬМАН Є.І., ГРИЩЕНКОВ Н.Н., ГРИЩЕНКОВА Т.О., ВОЛОДАРЕЦЬ В.В., ЛОВОДА С.М., ДАЦЕНКО Т.А., РОЗАНЦЕВ Г.М., ГРУБА А.І.	81
Пакет програм з неорганічної хімії та кристалохімії для ІВА сумісних БОМ.....	81
КУШНАРЬОВА Д.П. Контекстно-проблемне викладання курсу хімії для студентів будівельних спеціальностей.....	82
ДУБОВІН В.І., ПОНОМАРЧУК В.І. Вивчення "семи інструментів якості" студентами спеціальностей технологічного профілю.....	83
ПЕТРИЩЕВ О.О. Про викладання метрології.....	83

ЗІНЧЕНКО В.І., МАМБУВ Л.М. Проблеми викладання деяких питань в курсі теоретичної механіки.....84

3. ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНА ПІДГОТОВКА

- ТІАЧОВ В.І., РЕМАРЧУК Р.Є. Система навчальних методів вирішення задач автоматизованого проектування РЕЗ.....85
- КОРНІЄНКО С.К., РОДІН М.В. Пакет програм *DEBUG-80* автоматизованої навчальної системи з основ мікропроцесорної техніки...85
- КУЗЕМКО А.М., ОНУФРІЄНКО В.М., ЧУМАЧЕНКО В.П. Про перебудову викладання традиційного курсу математики у технічному вузі85
- КОРНІЄНКО С.К., ТАРАСОВ Ю.І., БЕРДИШЕВ Д.Ю. Автоматизована система з курсу мікропроцесорної техніки.....86
- ЯХНЕНКО В.М. Створення професійних уявлень за допомогою графічних пакетів.....87
- ОЛБАНЕЦЬКИЙ В.Ю., СТЕПАНОВА Л.П., ЛАЗЕЧНИЙ І.М. Розробка математичних методів побудови діаграм рівноваги та відповідних комп'ютерних діалогових програм для інтенсифікації процесу навчання студентів.....87
- ВИНОГРАДОВ Ю.О., НОТИЧ О.А., П'ТАЧОВ Г.О. Машинна графіка в підготовці інженерних кадрів.....88
- МІЛІНЧУК С.Г. Навчальна програма з ФВА.....88
- ПОЖУЄВ В.І., ЗАЙЦЕВА Т.А. Використання задач про тиск жорсткого штамп на пружний напівпростір до технічних проблем89
- ПРИТИКІН Д.П., ПОДКОВИРОВ А.І. Розробка і застосування автоматизованих навчальних систем на базі ЕОМ із спеціальних інженерних дисциплін.....89
- ФЕДЕРЯКІН І.О., РЯГІН С.Л., МІЛІНЧУК С.Г. Комп'ютерне моделювання ринкових ситуацій.....90
- РОЙТМАН А.Б. Методика визначення границі витривалості за характеристиками механічних властивостей.....90
- БАЄВ С.В. Про особливості викладання курсу вищої математики для підготовки інженерів.....91
- АСАТУРЯН Л.Ш., ПІНЧУК В.П. Роль математики в інженерній освіті і стратегія її викладання.....91
- КОСЦІЙН О.Ю. Навчально-тренувальні програми для вирішення задач статички.....92

СТРОНЧИНСЬКА Є.М., ЧЕПОК В.В., КОРНЕВА Н.М. Математична підготовка інженерів-будівельників в експериментальних групах ОІБі.....	93
МИРОНЧУК В.Г., САЄНКО Р.О. Учбова система реалізації ремонтних робіт технологічного обладнання на базі персональних комп'ютерів.....	94
САНОВ В.М., ШАНГІЗВА Н.І., МИРОНЧУК В.Г. Комплексне дипломне проектування як засіб підвищення якості підготовки інженерів.....	95
КОСОЛАЦІОВ Ю.Ф. З досвіду паралельного вивчення усіх видів інтеграла за фігурою /за м'яром/.....	96
КРИЖОВА Т.В. Самостійна робота студентів- одна з форм підвищення якості математичної підготовки інженера.....	97
СЕРГІЄНКО Л.Г. Сучасні форми підготовки інженерів з поступовим нарощуванням проблемності в курсі фізики.....	98
ВЛАСОВ К.П., ОХРИМЕНКО В.М. Розвиток алгоритмічного мислення при підготовці інженерів-електриків.....	99
КУХАРЕНКО В.М. Про комп'ютерну підготовку інженера.....	100
ПАСІЧНИЙ О.Ф. Вібраційні дослідження-обов'язковий чинник, який забезпечує надійність сільськогосподарської техніки.....	101
АБРАМОВ В.В., КОЗИРСЬ В.Ф., КУЗЕМКО А.М. Про поліпшення загальнотехнічної підготовки студентів в курсі "Опір матеріалів".....	102
СТЕБЛЯНКО П.О. Методичне забезпечення курсу за сучасними методами чисельного розв'язання багатовимірних задач для пружнопластичних тіл.....	102
ВЕЧЕР В.В. Досвід використання ПЕОМ при вивченні дисципліни "Гідротехнічні споруди".....	103
РОМАНЕЦЬ Р.Г. Понятійний принцип засвоєння основ фізики ВОЛОВИК П.М., ТАТАРОВ О.О. Інформаційна оцінка навчальних задач з фізики.....	104
МИРОНЧУК В.Г., САНОВ В.М., ДАЦЕНКО М.М. Поглиблення практичної підготовки студентів на філіях кафедри.....	105
КУХАРЕНКО В.М. Фонд програм та прогресивні методи навчання.....	106
	107

4. РЕЙТИНГОВИЙ КОНТРОЛЬ

МИРОНЧЕНКО Ю.О., ЛІСОВИЙ Б.В., ОБЕРНІХІНА Л.Ф. Рейтинговий контроль знань студентів з фізики.....	108
---	-----

ВОДОЛАЗСЬКА О.Г. Використання модульно-рейтингової системи при вивченні курсу теоретичної механіки.....	109
ВОДОЛАЗСЬКА О.Г., ІСКРИЦЬКИЙ В.М., ПОДІЄСНИЙ С.В. Застосування персональних комп'ютерів при вивченні загальнотехнічних дисциплін.....	110
ФІЛАТОВ Ю.К., ЖУРАКОВСЬКИЙ О.Є., РУЗОВ В.В., КРАВЕЦЬ І.Н. Система модульно-рейтингового контролю з курсу фізичного виховання студентів.....	111
БАБАКУЦА В.А., СУК О.П. Методика формування рейтингу випускника інституту.....	112
ТОДОРЦЕВ Ю.К. Ефективність застосування рейтингової системи оцінки знань в процесі навчання.....	113
СИПКО А.В., БИЧЕВИЙ С.Ф. Рейтингова система оцінювання якості навчання студента.....	114
КЛАДОВА Г.Л. Рейтингова система в учбовому процесі: досвід, перспективи.....	115
ЕОСТАН Л.М. Із досвіду застосування рейтингової системи оцінювання знань і робіт студентів на заняттях з історії України.....	115
ГОНЧАРЕНКО Л.С., КОЦДРАШОВ С.Г. Рейтингова система як стимулюючий фактор самостійної роботи студентів.....	116
ГЛАДКИЙ Ф.Ф., ТОВСТОЛУГ З.М. Досвід застосування двоступеневої модульно-рейтингової системи при вивченні хімічних дисциплін.....	117
ФОМКІНА О.Г., БОБРИЩЕВ С.В. Роль та місце індивідуальних завдань в рейтинговій системі навчання.....	118
5. ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ВУЗІ	
СЛІПАК Б.Я. Автоматизоване вивчення англійської мови.....	119
КОБЕЛІСЬКА Т.І. Професійно-орієнтовані полілоги.....	120
ВОСКОВОЙНИКОВА Н.П. Модульне уявлення ситуацій для навчання усного іномовного мовлення.....	121
МІКВАБІЯ Е.Г., ЧЕРВ'ЯКОВА Н.І. Активні методи навчання у підготовці сучасного інженера.....	122
ГЛЯДЧИШИНА О.М., ШАНКІНА И.І. З досвіду роботи над термінологічною лексикою на заняттях зі студентами будівельних спеціальностей.....	123

ДЕМ'ЯНЧУК Р.М., П'ЯТНИЧКІ Б.П. Іноземна патентна інформація в професійній діяльності інженера-перекладача.....	124
ВОЛКОВА Г.К. Гуманізація навчання як фактор інтенсифікації учбового процесу по оволодінню іноземними мовами у вузі.....	125
СОБОЛЬ Ю.О., СОКОЛ Т.О. Навчальне співробітництво: педагогічне спілкування в процесі навчання іноземних мов.....	125

6. СПЕЦИФІКА ІНЖЕНЕРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ГІЛІКМАН М.Т., ДОРОШЕВ В.С., ЧІЯЯЦЬ Е.Н. Функціональна структура моделі спеціаліста у технічному вузі.....	127
КОВАЛЬ І.В. Багатоступінчата система підготовки інженерних кадрів.....	128
МАГАЗИНИЦЬОВА І.П. Дослідження соціальних проблем інженерної діяльності.....	129
РОМАНЕНКОВА Л.А. Важливий крок у розвитку педагогічної науки - підготовка спеціалістів для роботи в різних соціумах.....	130
БАРДЗІЛОВСЬКИЙ В.П. Сучасні проблеми підготовки інженерів.....	130
БЕНЬКО Г.П., ЧОРНОЛУЦЬКИЙ В.Б. Технікуми України - вища технічна школа: історичний досвід.....	131
БЕЗОТОСНИЙ В.Ф., ШЕВЧЕНКО Н.Ф. Формування мотиваційної готовності учнів шкіл до обрання інженерних професій.....	132
ГЛАДКОВА В.М. Особливості формування професійних вмінь діяльності інженера-конструктора.....	132
НІКІТИНА С.Г., ХУПОВКА Ю.Г. Специфіка технологічної підготовки конструктора-технолога РЕЗ.....	133
МОСКАЛЕНКО Т.О. Деякі можливості підвищення технічного рівня інженерних кадрів.....	133
КРИЩУК В.М., ХУПОВКА Ю.Г. Співвідношення концептуально-пізнавального знання з розрахунково-рецептурним у підготовці інженера.....	134
ХУПОВКА Ю.Г. Конкурентноздатна технологія виробництва та підготовка інженера.....	134

КАСЬЯН М.М., КАСЬЯН Є.М. Про проблему підготовки радіо-інженерів.....	135
ВАРЯНИК В.Т., ІВЧЕНКО Ж.Д. Проблеми вибору професії.....	135
ЄВТИМЕНКО І.М. Концепції композиційних систем в освітньому аспекті.....	136
КОЗАЧЕНКО Н.П. Про психологічне вивчення особистості інженера.....	136
ІВАНЕНКО А.П., ПАЦЕРА Л.В. Про інтелектуальну готовність до навчання у вузі.....	137
ФЕДЕРЯКІН І.О. Роль інтелекту в інженерній діяльності.....	137
ДОМАРЕЦЬКИЙ В.А., СУХОДОЛ В.Х. Специфіка інженерної діяльності на малих підприємствах харчової промисловості.....	138
РОГУЛІН В.В., БЕЛОЗЕРЦЕВА Л.Г. Інтеграція навчання, науки і виробництва для підготовки спеціалістів.....	139
ТИМОФЄЄВА Є.М., ШАЙКО-ШАЙКОВСЬКИЙ О.Г. Виховання інженера в сучасних умовах.....	140
АНТИПОВА С.П., КУЛАБУХОВ Б.І., ЯКИМЕНКО Л.Д. Проблеми активізації економічної підготовки інженерів.....	141
ЛІГУН А.О., ШУМФІКО О.О., ГРАЧКІНА Т.О. Про методичне забезпечення шкіл нового типу.....	142
МЕДВЕДЦЕВА О.І., КРАСИЛЬНИКОВА С.В., ЖУДІНА В.І. Конкретність результатів фундаментальної освіти при підготовці інженерів.....	143
РУЙСМАН В.Б. Значення ліцею у проблемі підготовки інженерних кадрів.....	144
ЯКИМЕНКО Л.Д., АНТИПОВА С.П. Особливості інженерної праці на підприємстві в умовах ринку.....	145
РАДДАТЦ М. Деякі аспекти організації інженерної діяльності.....	146
БАШУК О.Б., КОСОВА Г.Ф. Оптимізація підготовки бакалаврів на основі врахування індивідуальних особливостей студентів.....	147
АЛІМОВ В.І., ХАРЧЕНКО В.А. Дисципліна вузької спеціалізації - заключний етап формування інженера-матеріалознавця.....	148

7. ІНЖЕНЕР І КУЛЬТУРА

МЕДВЕДЕВА О.І., КРАСИЛЬНИКОВА С.В., ЖУДИНА В.І. Індивідуально-спеціалізована система природоохоронної освіти.....	150
ГАВРИЛОВА Н.В., КРИЛОВА Н.І., ЖУРАВЛЬОВА З.В. З досвіду роботи кафедри історії України Маріупольського металургійного Інституту щодо впровадження прогресивних методів навчання.....	151
РУДЬ М.С. Роль нових наукових парадигми у підготовці інженерних кадрів.....	152
НІКІТІН Г.Ф., ПРАВДІНА О.В. Актуальні проблеми викладання інформатики у вищому навчальному закладі.....	153
БІЛЕЦЬКИЙ А.І. Математичні моделі в технічному вузі.....	153
ГОГО В.Б., ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ В.В., СЕРГІЄНКО Л.Г. Адаптивна стратегія підготовки гірничих інженерів у галузі екології та енергетики.....	154
КУДЕРСЬКА Т.В., РИБАЛКО З.Б. Шляхи формування духовної культури інженера.....	155
СТОЯНОВ М.І., СТОЯНОВ О.М. Сучасний навчально-методичний комплекс з екології.....	156
СТОЯНОВ М.І. Охорона навколишнього середовища в дипломному проєкті.....	157
ГАЛКІНА В.М. Культура спілкування інженера.....	158
БАТЛІНА Л.В. Основи соціальної культури у вузі.....	158
КИРЕЄВА Л.А. Проблеми викладання основ права в технічних вузах.....	159
БОНДАРЕНКО О.В. Вивчення феномена підприємництва в курсі філософії технічного вузу.....	159
ДЬОМІНА Л.М. До питання про розвиток творчих здібностей студентів технічного вузу.....	160
ДЬОМІНА Л.М., ПОВЗЛО О.М. Деякі проблеми викладання в технічному вузі курсу "Теорія та історія світової та вітчизняної культури".....	160
БАРВЕНКО О.І. Історичний досвід і культура спеціаліста.....	161
БАРВЕНКО В.І. Про деякі аспекти розвитку вищої школи.....	162
ПОВЗЛО О.М. Філософія науки і техніки.....	163
ГОРДЕЄВ В.В. Роль курсу історії України в патріотичному вихованні студентів.....	164
ЛИТВИНЕНКО І.Ю. Формування культурного рівня соціального педагога.....	164

БУГАСЕНКО П.Т. Виховання політичної культури інженера.....	165
ОРЛЯНСЬКА А.В. До питання про формування суспільно-політичної свідомості студентів.....	166
КРИЛОВА С.І., ЯРМОЛА Н.О. Спроба аналізу мотивації вивчення студентами технічних вузів курсу "Теорія та історія світової і вітчизняної культури".....	166
БУДОВСЬКА Л.М. Інженер і політична культура.....	167
ОРЛЯНСЬКИЙ В.С. Політична культура як невід'ємна частина підготовки майбутнього спеціаліста.....	167
РУДОЙ М.А. До питання про роль викладання політології та соціології у формуванні політичної культури студентів.....	168
НАЗАРЕНКО Ю.В. Екологічне виховання студентів.....	168
ПРИХОДЬКО М.І. Початок культурного становлення спеціаліста - у вихованні.....	168
САРНАЦЬКИЙ О.П. Минуле держави та культура інженера.....	168
ГЛУШКО В.Т. Проблеми інженерно-технічної освіти для фахівців екологічного профілю.....	170
ПІДМАЗІН С.І. Акцентуації характеру і схильність до технічної творчості.....	170
ГОРЛАНОВ С.І. Формування в тих, хто навчається, здатності до адекватної соціальної самооцінки шляхом використання результатів соціально-психологічного моніторингу навчального закладу.....	171
ШЕВЧЕНКО Н.Ф. До питання навчання іноземної мови майбутніх інженерів.....	171
ОРЕЛ В.К. Історія України: проблеми виховання.....	171
ОНУФРІЄНКО Г.С. Культура професійного мовлення: проблеми формування в процесі навчання української мови в технічному вузі.....	171
АНСЬОНЕНКО П.Т. Деякі аспекти історичної підготовки майбутнього інженера.....	171
ОРЛЕНКО В.І. Формування в майбутніх інженерів культурних цінностей в процесі використання на заняттях з історії України творчі образотворчого мистецтва.....	171
ВОВК С.І., ПУСТОВАР П.Я. Хімія як феномен культури.....	171
НАДЬОНОВ О.Г., СИВАК О.В. Діяльність інститутського середку всеукраїнського товариства "ПРОСВІТА" ім.Тараса Шевченка: формування культури інженерів.....	171

СЕВОСТ'ЯНОВА Л.О., СТОЯНОВ М.І. Нова лабораторія з екології - головний етап підвищення природоохоронних знань.....	178
МЕДВЕДЬОВА О.І., КУДІНА В.І., КРАСИЛЬНИКОВА С.В. Формуван- ня екологічної культури інженерів-будівельників.....	179
ТКАЧЕНКО Г.С. Українська культура і проблеми духовного відродження нації.....	180
ГУЗЕНКО Л.М., СЕРГІЄНКО Г.О., ЯРМОЛА Н.О. До питання кон- цептуального обґрунтування курсу "Теорія та історія зарубіжної та російської культури".....	180